

RZECZPOSPOLITA POLSKA

PROKURATOR GENERALNY

Do druku nr 3325

Warszawa, dnia 13.04. 2015 r.

PG VII G 025-81/15

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz.

Data wpływu 14.04.2015r.

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do pisma z dnia 18 marca 2015 r., nr GMS-WP-173-42/15, dotyczącego komisyjnego *projektu ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym*, przekazanego Prokuratorowi Generalnemu do wyrażenia opinii w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, z późn. zm.), uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Mimo, że przedmiot projektu, który dotyczy spraw ustrojowych Sądu Najwyższego, pozostaje poza zakresem i zadaniami prokuratury, pozwolę sobie sformułować następujące uwagi.

Projekt proponuje wprowadzenie zasady kadencyjności stanowisk funkcyjnych prezesów Sądu Najwyższego kierujących pracą poszczególnych izb Sądu Najwyższego oraz wprowadzenie zmiany, zgodnie z którą sędzia zajmujący stanowisko po ukończeniu siedemdziesiątego roku życia nie będzie mógł sprawować w Sądzie Najwyższym stanowisk funkcyjnych, takich jak prezes Sądu Najwyższego kierujący izbą i przewodniczący kierujący wydziałem izby Sądu Najwyższego. Wprowadzenie tej zmiany spowoduje to, że wydłużenie okresu pełnienia stanowiska sędziego Sądu Najwyższego będzie obejmowało wyłącznie czynności orzecznicze, a nie czynności zarządzające, związane z pełnioną funkcją.

W związku z projektowaną zasadą kadencyjności dotychczas niekadencyjny stanowisk funkcyjnych w Sądzie Najwyższym, w projekcie zaproponowano przep. przejściowy, zgodnie z którym powołania prezesów Sądu Najwyższego uległyby zakończeniu z upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, przy czym projekt proponuje termin wejścia w życie ustawy zmieniającej w ciągu 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

Jako uzasadnienie proponowanych zmian projektodawca powołał argumenty przedstawione w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2019 r., sygn. akt K 64/07, podnosząc, że wprowadzenie kadencyjności stanowisk funkcyjnych „przeciwdziała naturalnej tendencji do absolutyzacji posiadanej władzy i utrudnia jej monopolizację”.

Nie wdając się w szczegółową ocenę racjonalności i słuszności proponowanej nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym, jak również nie oceniając trafności argumentów przedstawionych w sposób wybiórczy przez projektodawcę, warto podkreślić, że przedmiotem badania Trybunału Konstytucyjnego we wskazanej sprawie były przepisy zawarte w ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116, z późn. zm.) dotyczące tworzenia i działalności spółdzielni i ich zgodność z normami konstytucyjnymi m.in. wolnością zrzeszania się, jak i konstytucyjną zasadą proporcjonalności stanowionego prawa, a spostrzeżenia Trybunału odnosiły się do samorządności spółdzielców.

Art. 175 Konstytucji stanowi, że wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe. Sąd Najwyższy, który w tym systemie organów odgrywa szczególną rolę, sprawuje wymiar sprawiedliwości min. przez rozpoznawanie protestów wyborczych oraz stwierdzanie ważności wyborów do Sejmu i Senatu, wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a także ważności referendum ogólnokrajowego i konstytucyjnego, rozpoznawanie protestów wyborczych w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Skuteczne wykonanie wskazanych zadań powinno przebiegać w spokojnych i ustabilizowanych warunkach i wiązać się z ustabilizowaniem funkcji pełnionych przez sędziów, w tym funkcji Prezesa Sądu Najwyższego.

W kontekście przytoczonych wyżej zadań Sądu Najwyższego szczególnego znaczenia nabiera projektowany przepis intertemporalny, dotyczący wygaszenia stanowisk wszystkich prezesów Sądu Najwyższego z upływem sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Należy zauważyć, że proponowany w projekcie przepis przejściowy, rozstrzygający sytuację prawną sędziów pełniących w dniu wejścia w życie ustawy funkcję Prezesów Sądu Najwyższego, budzi wątpliwości co do jego poprawności konstytucyjnej, może bowiem naruszać zasadę poprawnej legislacji (art. 2 Konstytucji).

Przepis ten nie uwzględnia wszystkich aspektów wejścia w życie projektowanych zmian, rozstrzygając w sposób arbitralny stosunki prawne powstałe w przeszłości i trwające nadal w dniu wejścia w życie nowego prawa. Wejście w życie projektowanej nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym, a w konsekwencji również przepisu przejściowego, spowoduje wygaszenie jednocześnie w tym samym czasie powołań wszystkich prezesów Izb Sądu Najwyższego, co spowoduje zapewne dezorganizację pracy Sądu Najwyższego.

Konieczne jest podkreślenie, że proponowane w przepisie przejściowym rozstrzygnięcie w zakresie nowego prawa byłoby niespójne systemowo z regulacjami zawartymi w ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1647). Ustawodawca, wprowadzając ustawą z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych oraz ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 36, poz. 196) kadencyjność stanowisk prezesów i wiceprezesów w wojewódzkich sądach administracyjnych oraz wiceprezesów Naczelnego Sądu Administracyjnego, zawarł w przepisie intertemporalnym, w art. 3 ustawy zmieniającej, regulację, zgodnie z którą wydane na podstawie przepisów dotychczasowych akty powołania prezesów i wiceprezesów sądu w wojewódzkich sądach administracyjnych oraz wiceprezesów Naczelnego Sądu Administracyjnego stały się aktami powołania na pięcioletnią kadencję, której bieg rozpoczął się z dniem wejścia w życie tej ustawy.

Zasadne wydaje się również odniesienie się do proponowanej regulacji, w myśl której sędzia zajmujący stanowisko po ukończeniu 70. roku życia nie będzie

mógł pełnić w Sądzie Najwyższym stanowisk funkcyjnych, takich jak prezes Sądu Najwyższego, kierujący izbą i przewodniczący kierujący wydziałem izby Sądu Najwyższego (art. 1 pkt 2 projektu, w którym proponuje się nowe brzmienie art. 30 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym).

Warto w tym miejscu przypomnieć o trwających w Sejmie pracach legislacyjnych nad rządowym projektem *ustawy o ratyfikacji Protokołu Nr 15 zmieniającego Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzoną w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., druk 3056*. Zmiany wprowadzone przez Protokół nr 15, które mają na celu wzmocnienie pozycji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w wymiarze sprawiedliwości w układzie międzynarodowym, usprawniają postępowanie przed Trybunałem, zakładając również m.in. zrezygnowanie ze wskazania wieku, z osiągnięciem którego upływa kadencja sędziów Trybunału. Określają maksymalny wiek sędziów - 65 lat w chwili objęcia urzędu, co jednocześnie determinuje maksymalny wiek, w którym można ukończyć sprawowanie tej funkcji (będzie to ukończenie 74 roku życia). Umożliwi to wypełnienie pełnej dziewięcioletniej kadencji sędziom Trybunału.

Projektowane rozwiązanie wydaje się zatem pozostawać w opozycji do obowiązującej aktualnie w Unii Europejskiej polityki wydłużania okresu aktywności zawodowej i wykorzystywania wieloletniego doświadczenia zawodowego sędziów, którzy posiadają ogromną wiedzę prawniczą oraz doświadczenie, niezbędne do wykonywania pracy na tym stanowisku.

Reasumując, mając na uwadze przedstawione wyżej wątpliwości, należałoby uznać, iż przedmiotowy projekt ustawy, ze względu na realizację celów, jakie projektowane przepisy mają spełnić, wymaga pogłębionej analizy.

2 pozostawiam

12 PIERWSZY ZASTĘPCA
PROKURATORA GENERALNEGO

Małgorzata Jamrogowicz